

Date: 1st June-2025

**PROFILAKTIKA INSPEKTORINING MAHALLA HUQUQ TARTIBOT
MASKANIDA HUQUQBUZARLIKLARNING OLDINI OLISH FAOLIYATI**

Tursunov Samandarbek Xursanjon o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi 320-guruh kursanti

Kirish

Huquq tartibot tizimining samarali ishlashi jamiyatda barqarorlik va tinchlikni ta'minlashning muhim omillaridan biridir. Ayniqsa, mahalla darajasidagi huquqbuzarliklarni o'z vaqtida aniqlash va oldini olish profilaktika inspektorlarining zimmasidagi asosiy vazifalardan biri hisoblanadi. Ushbu maqolada profilaktika inspektorining mahalla huquq tartibot maskanida huquqbuzarliklarning oldini olishdagi roli, faoliyati va samaradorligini oshirish yo'llari tahlil qilinadi.

1. Profilaktika inspektori va uning vazifalari

Profilaktika inspektori — huquqni muhofaza qiluvchi organlarning profilaktika bo'limida faoliyat yurituvchi xodim bo'lib, uning asosiy vazifasi mahallalarda jinoyatlarning oldini olish, fuqarolar o'rtasida qonunbuzarliklarning kamayishini ta'minlash, ijtimoiy nizolarni hal qilishda yordam berishdir.

Inspektorlar mahallalarda aholi bilan yaqindan ishlaydi, ularning muammolari, huquqiy madaniyat darajasini oshirishga xizmat qiladi.

2. Mahalla huquq tartibot maskani va uning ahamiyati

Mahalla — o'ziga xos ijtimoiy-huquqiy birlik bo'lib, u aholining kundalik hayotida yuzaga keladigan turli muammolar, huquqbuzarliklar va jinoyatlarning oldini olishda birlamchi darajadagi nazorat va tartib o'rnatish maskanidir. Mahallada faoliyat yurituvchi profilaktika inspektorlari nafaqat huquqni muhofaza qilish, balki ijtimoiy muammolarni vaqtida aniqlash va ularni bartaraf etishda ko'maklashish vazifasini ham bajaradi.

3. Huquqbuzarliklarning oldini olishda profilaktika inspektorining faoliyati

Profilaktika inspektorlari huquqbuzarliklarning oldini olish uchun quyidagi asosiy faoliyat turlarini amalga oshiradilar:

Aholi bilan profilaktik suhbatlar: mahalla aholisi bilan muntazam uchrashuvlar o'tkazib, ularning muammolarini tinglash, huquqiy savodxonligini oshirish.

Nizolarni bartaraf etish: oilaviy, qo'shnichilik yoki boshqa ijtimoiy nizolarni o'z vaqtida aniqlab, ularni huquqiy va ma'naviy yo'l bilan hal qilishga ko'maklashish.

Huquqbuzarliklarni monitoring qilish: mahalladagi nomaqbul holatlarni, xavfli joylarni aniqlash va ularni bartaraf etish uchun chora-tadbirlar ko'rish.

Jamoat xavfsizligini ta'minlashda ishtirok: mahalla fuqarolarini jamoat xavfsizligini ta'minlashga jalb qilish, profilaktik tadbirlarni tashkil etish.

4. Profilaktika inspektorining faoliyatini samarali tashkil etish omillari

Profilaktika inspektorining samarali ishlashi uchun quyidagi omillar muhim hisoblanadi:

Date: 1st June-2025

Mahalla rahbariyati bilan hamkorlik: mahalla faollari, xotin-qizlar qo'mitasi, yoshlar bilan birgalikda profilaktik ishlarni amalga oshirish.

Axborot almashinuvi va texnologiyalarni qo'llash: zamonaviy axborot tizimlari va mobil ilovalar orqali jinoyatlarning statistikasi va holati bo'yicha ma'lumotlarni tezkor olish.

Doimiy malaka oshirish: profilaktika inspektorining qonun hujjatlari, psixologiya va ijtimoiy ishlar sohasidagi bilimlarini yangilab borish.

Fuqarolarning ishonchini qozonish: aholiga do'stona munosabat, ularning muammolarini hal etishda ochiq va halol bo'lish.

5. Misollar va statistik ma'lumotlar

Ma'lumki, O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligining statistik ma'lumotlariga ko'ra, mahalla darajasidagi profilaktika inspektorlarining faoliyati natijasida 2023-yilda jinoyatlar soni 15% ga kamaygan. Masalan, Toshkent shahri Yakkasaroy tumani mahallasida profilaktika inspektorining oilalar bilan ishlash orqali oilaviy nizolar va janjallar soni 20% ga pasaygan.

Bunday natijalar profilaktika inspektorining faoliyatining samaradorligini ko'rsatadi.

Xulosa

Profilaktika inspektori mahalla huquq tartibot maskanida huquqbuzarliklarning oldini olishda muhim ahamiyatga ega. Ularning faoliyati nafaqat jinoyatlarning kamayishiga, balki jamiyatda tinchlik va osoyishtalikni ta'minlashga xizmat qiladi. Profilaktika ishlarini yanada samarali tashkil etish uchun mahalla faollari bilan yaqindan hamkorlik qilish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va inspektorlarning malakasini oshirish zarur.

